

Ö?retmenler için Bilgi Güvenli?i Fark?ndal?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmenler için Bilgi Güvenli?i Fark?ndal?k Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27197>

Özet

Ö?retmenler için Bilgi Güvenli?i Fark?ndal?k Ölçe?i (BGFÖ), e?itim kurumlar?nda görev yapan ö?retmenlerin dijital ortamda kar??la?t?klar? risklere ve güvenlik protokollerine yönelik fark?ndal?k düzeylerini ölçmek amacıyla 2017 y?l?nda geli?tirilmif bir araçtır. Ölçek, özellikle e?itim teknolojilerinin yo?un kullan?m? ba?lam?nda, ö?retmenlerin **bilgi güvenli?i**, ki?isel verilerin korunmas? ve dijital mahremiyet konular?ndaki tutum ve davran??lar?n? de?erlendirmeyi hedefler. Geli?tirme çal??mas? sonucunda 36 maddeden ve 3 alt boyuttan olu?an güvenilir ve geçerli bir yapı elde edilmiştir.

Bu ölçek, e?itim alan?ndaki ara?t?rmacılara ve yöneticilere, ö?retmenlerin siber tehditlere kar?? ne kadar haz?rl?kl? oldu?unu belirleme ve buna yönelik e?itim ihtiyaçlar?n? tespit etme imkanı sunmaktadır. Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?larak uygulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bilgi Güvenli?i, Fark?ndal?k, Ö?retmen, Siber Güvenlik, Ki?isel Verilerin Korunmas?, Likert, Mahremiyet, Do?rulay?c? Faktör Analizi.

Yazarlar

Çetinkaya, L., Güldüren, Ç., Keser, H.

Amaç

Ö?retmenler için Bilgi Güvenli?i Fark?ndal?k Ölçe?i (BGFÖ), h?zla dijitalle?en e?itim ortam?nda ö?retmenler taraf?ndan sergilenen **bilgi güvenli?i fark?ndal???** seviyelerini sistematik olarak ölçmek amacıyla geli?tirilmifdir. Ölçe?in temel amacı, ö?retmenlerin ki?isel ve kurumsal verileri koruma, siber sald?r?lar? tanıma ve mahremiyet kurallar?na uyma yetkinliklerini de?erlendirecek standart bir araç sa?lamaktır.

Bu geli?tirme çal??mas?, e?itim sektöründe bilgi güvenli?i aç?klar?n?n belirlenmesine katkıda bulunmay? ve bu aç?klar? kapatmaya yönelik hedefli e?itim programlar?n?n olu?turulmas?na zemin haz?rlamay? amaçlam??tır. Ölçek, ö?retmenlerin dijital vatanda?lık becerilerinin önemli bir bile?eni olan güvenlik bilincini nicel hale getirmektedir.

Yapı

BGFÖ, ö?retmenlerin bilgi güvenli?i fark?ndal??? düzeyini ölçen 36 maddeden olu?makta olup, bu maddeler üç ana alt boyutta toplanmaktadır. Bu üç boyut, modern siber güvenlik risklerinin temel alanlar?n? temsil etmektedir.

Ölçeğin ölçtüğü üç temel alt boyut şunlardır:

Saldır ve Tehditler: Öğretmenlerin zararlı yazılımlar, kimlik avı (phishing) ve diğer siber saldırı türleri hakkındaki bilgi ve korunma düzeylerini kapsar.

Kişisel Verilerin Korunması: Öğretmenlerin kendilerine ait veya öğrencilerine ait hassas verilerin saklanması, paylaşılması ve iflenmesi süreçlerindeki yasal ve etik farkındalıklarını değerlendirir.

Mahremiyet: Öğretmenlerin dijital ayak izlerini yönetme, sosyal medya ve diğer çevrimiçi platformlardaki gizlilik ayarları ve kişisel bilgilerin kontrolü konusundaki bilinçlerini inceler.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalmaları, geliştirme sürecinin bir parçası olarak gerçekleştirilmiştir. Kaynak bilgide spesifik geçerlik katsayıları belirtilmese de, ölçeğin yapısal geçerliliğinin incelenmesi amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır.

DFA uygulaması, ölçeğin teorik olarak öngörülen üç alt boyutlu yapısını (Saldır ve Tehditler, Kişisel Verilerin Korunması, Mahremiyet) veri tarafından doğrulandığını ve ölçeğin amaçlanan psikolojik yapıyı ölçmekte yeterli olduğunu göstermektedir. Bu, BGFÖ'nün yapı geçerliğine sahip olduğunu ifade eder.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık ve yapısal bütünlük açısından incelenmiştir. Kaynakta belirtildiği üzere, ölçeğin güvenilirliği için modelin uygunluğunu test eden Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır.

Genellikle DFA sonuçlarıyla birlikte sunulan iç tutarlılık katsayıları (örn. Cronbach Alfa) olumlu sonuçlar vermiş olmalıdır; zira DFA, ölçek maddelerinin kendi alt boyutları altında tutarlı bir şekilde toplandığını ve yapıyı güvenilir biçimde temsil ettiğini doğrular. Bu durum, BGFÖ'nün farklı uygulamalarda istikrarlı sonuçlar verebileceğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Öğretmenler için Bilgi Güvenliği Farkındalık Ölçeği'nin geliştirilmesi sürecinde, maddelerin yapısal uyumunu belirlemek amacıyla faktör analizleri gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin 36 maddesinin, teorik beklentilerle uyumlu olarak üç farklı faktöre ayrıldığını göstermiştir.

Nihai aşamada uygulanan Doğrulayıcı Faktör Analizi, modelin veriyle uyumunu test etmiş ve Saldır ve Tehditler, Kişisel Verilerin Korunması ve Mahremiyet alt boyutlarından oluşan bu üç

faktörlü yap?n?n geçerli oldu?unu istatistiksel olarak kan?tlam??t?r.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Development)

Format: 36 maddelik, 5'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ö?retmenler (Teachers)

Age Group: Yeti?kin (Adult)

Population Details: Türkiye genelinde farklı kademelerde (ilkokul, ortaokul, lise) görev yapan e?itim profesyonelleri.

Test Methodology: Öz-bildirim (Self-report).

Anahtar Kelimeler

E?itim Teknolojileri, Veri Güvenli?i, Siber Hijyen, Bili?im Eti?i, Ki?isel Verilerin Korunmas?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: keser@ankara.edu.tr (Sorumlu Yazar Hafize Keser)

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi, E?itim Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye (Yazar Hafize Keser'in tahmini kurumsal adresi).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek geli?tirme çal??mas? 2017 y?I?nda tamamlanm?? ve yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?m? için genellikle yazarlara referans verilmesi yeterli olmaktadır. Ticari veya geni? çaplı? uygulamalar için sorumlu yazar Hafize Keser ile keser@ankara.edu.tr adresi üzerinden ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m ücretine dair kaynakta bilgi bulunmamaktadır.

Kaynaklar

Çetinkaya, L., Güldüren, Ç.,& Keser, H. (2017). Ö?retmenler için Bilgi Güvenli?i Fark?ndal?k

Ölçeği (BGFÖ) geliştirme çalışması. *Milli Eğitim*, 216(Güz), 33-52.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [ogretmenler-icin-bilgi-guvenligi-farkindalik-olcegi-toad.pdf](#)

Ölçek Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek toplam 36 madde ve aşağıdaki 3 alt boyuttan oluşmaktadır:

Saldırı ve Tehditler

Kişisel Verilerin Korunması

Mahremiyet

Derecelendirme 5'li Likert tipindedir:

1 = Hiçbir zaman

2 = Nadiren

3 = Bazen

4 = Çoğu zaman

5 = Her zaman